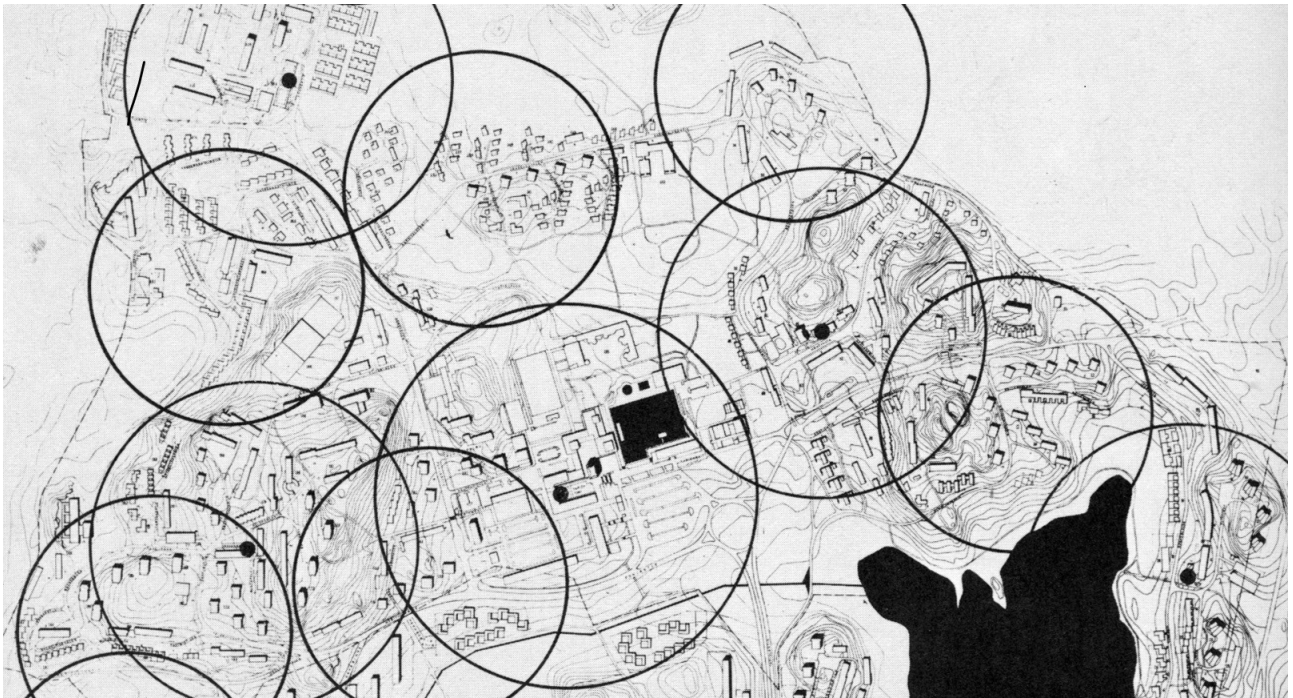

Tapiolan myymäläverkko ja kävelyetäisyydet. Kuva: Asuntosäätiö.

Aarne Ervi - ahkera kilpailija ja kaupunkisuunnittelija

Juhana Lahti

Arkkitehti Aarne Ervi (1910–1977) tunnetaan Tapiolan puutarhakaupungin kaavoittajana ja suunnittelijana sekä modernististen kaavoitusperiaatteiden soveltajana. Yhteistyö Otto-livari Meurmanin kanssa sekä asumalähiö-periaatteen ja eri liikennemuotojen erottelun hallinta olivat tärkeitä Ervin kaupunkisuunnittelijan uralla, joka huipentui valintaan Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ensimmäiseksi virastopäälliköksi. Vantaanpuisto 1960-luvulla jatkoi Tapiolassa toteutettua luonnonympäristöstä ammentavaa, väljästi sommiteltua esikaupunkimallia.

Tuottelias Ervi valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta 1935 ja osallistui heti useisiin keskusta-alueiden järjestelyä koskeviin suunnittelukilpailuihin. Hän sai toisen palkinnon Kupittaaan kansanpuiston suunnittelukilpailussa 1939. Oulujoki Osakeyhtiön toimeksianto Oulujoen varren voimalaitosten ja asuinalueiden kaava- ja rakennussuunnittelusta kesti yli 20 vuotta.

Kokemusta kaavoitustehtävistä

Oulun yleis- ja asemakaavoitus yhteistyössä arkkitehti Otto-livari Meurmanin kanssa (1945–1952) tutustutti Ervin arkkitehtitoimiston uusimpiin käytäntöihin perustuvaan kaavoitustapaan. Ervin toimisto piirsi kaavaa, Meurman kirjoitti kaavaselostuksen. Oulun yleiskaavan julkaisu 1952 vei Meurmanin Asemakaavaopin (1947) hajakeskityksen ja jäsentelyn periaatteita käytäntöön. Oulun yleiskaava sisälsi myös seutukaavallisia piirteitä Oulujokilaaksoa käsittelevässä osuudessa. Oulun kaavoituksessa sovellettiin ensimmäistä kertaa Suomessa liikenteen erottelun periaatetta eli läpikulku- ja paikallisliikenteen jäsentelyä omille väylilleen.

Ervin työ arkkitehti Alvar Aallon laatiman Kokemäenjokilaakson aluesuunnitelman rakennustarkastajana 1948 oli toinen kaavoituskäytäntöihin perehdyttävä tehtävä. Tämä jälkeen Ervin toimisto laati Kokemäenjokilaakson kuntakeskuksiin rakennussuunnitelmia (Noormarkku 1949, Harjavalta 1952, Friitala 1954, Pihlava 1954).

Aarne Ervi.

Kuva: Eero Troberg Arkkitehtuurimuseo

Vuosina 1946–1950 järjestettiin kaupunkien laajenemiseen ja kehittämiseen tähtääviä kaavoituskilpailuja, joihin Ervin toimisto aktiivisesti osallistui ja joissa toimisto menestyi. Jyväskylän Harjun kilpailussa 1945 tuli voitto ja Kotkan Hovinsaaren asemakaavakilpailu 1946 toi uuden kansainvälisen asemakaava-ajattelun laajemmin esille. Sen keskeisin periaate oli hierarkkinen kaupunkirakenne, jota Meurman kutsui hajakeskitykseksi ja joka tuli meillä seuraavina vuosikymmeninä tunnetuksi lähiöiden rakentamisena. Ervin ehdotus lunastettiin, mutta hän sai toimeksiannon. Ervi menestyi usein ehdotuksilla, joilla hän ylitti kilpailuohjelman rajoja.

Päätyöt pääkaupunkiseudulla

Vuonna 1964 Aarne Ervi valittiin pääkaupungin kaavoituksesta vastaavan Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ensimmäiseksi virastopäälliköksi. Ervi oli jo 1949 saanut toisen palkinnon Helsingin keskiosien asemakaavakilpailussa liikennejärjestelyihin paneutuvalla ehdotuksellaan. 1960-luvulla Ervin toimisto osallistui kansainvälisiin kaavaluonteisiin suunnittelukilpailuihin. Tärkeimmät olivat Saksassa. Ervi kieltäytyi Stuttgartin yliopisto- ja kaupunkisuunnittelun professuurista terveyssyistä ja jäi pois Helsingin kaupungin virastopäällikön tehtävästä 1969. Asuntosäästäjille 1960-luvulla suunniteltu Vantaanpuisto jäi Ervin kaavoitusuran viimeiseksi toteutetuksi työksi.

Valikoitu kaavatöiden luettelo

- Oulujoki Osakeyhtiön voimalaitosalueet 1940– :
 - Pyhäkoski 1941–51
 - Jylhämä 1946–59
 - Nuojua 1946–55
 - Pälli 1949–54
 - Montta 1951–57
 - Utanen 1953–57
 - Ämmä 1957–1959
 - Aittokoski 1958
 - Seitenoikea 1958–1961
- Oulun yleiskaava yhdessä Otto-livari Meurmanin kanssa 1946–52.
- Oulun keskustan ja Taka-Tuiran asemakaavat 1946–51.

- Kotkan Hovisaaren asemakaava (kilpailu 1946).
- Jyväskylän Harjun käyttösuunnitelmakilpailu 1946.
- Harjavallan asemakaava 1948–51.
- Otaniemen asemakaavakilpailu 1949 (jaettu toinen palkinto).
- Helsingin keskiosien asemakaavakilpailu 1949 (jaettu toinen palkinto).
- Turun yliopiston rakennusten sijoittelun aatekilpailu 1951 (ensimmäinen palkinto).
- Tapiolan keskustan asemakaavakilpailu 1954 (ensimmäinen palkinto).
- Vantaanpuiston yleissuunnitelma ja rakennuskaavoitus 1961–65.
- Pieksämäen kaupungin hallinto- ja kulttuurikeskuksen aatekilpailu 1962 (ensimmäinen palkinto).
- Lohjan keskustan asemakaavakilpailu 1962 (toinen palkinto).

Työluettelo perustuu Arkkitehtuurimuseon Ervi kokoelmaan ja kirjottajan tutkimuksiin aiheen parissa.

Kirjoittaja

Juhana Lahti, filosofian tohtori ja Arkkitehtuurimuseon tutkimuspäällikkö, joka on väitellyt Aarne Ervin kaupunkisuunnittelusta.

Artikkeli on julkaistu 2019.

Lähteet

Aarne Ervi – tilaa ihmiselle 2010. Toim. Eriika Johansson, Juhana Lahti, Kristiina Paatero. Helsinki: Suomen rakennustaiteen museo.

Arkkitehtuurimuseon arkisto.

Lahti, Juhana 2006. Arkkitehti Aarne Ervin moderni kaupunkisuunnittelu pääkaupunkiseudulla: suomalaisen suurkaupungin kaavoitusta toisen maailmansodan jälkeen. Taidehistoriallisia tutkimuksia / Konsthistoriska studier 34. Helsinki: Taidehistorian seura / Föreningen för konsthistoria.

Meurman, Otto-livari – Ervi Aarne 1952. *Oulun yleiskaava.* Oulu: Oulun kaupunki.

Raportti rakennetusta ympäristöstä – Aarne Ervin arkkitehtuuria 1970. Toim. Pertti Solla. Helsinki: Suomen arkkitehtiliitto.